

Dosarul nr. 2ra-1082/21

Prima instanță: (Judecătoria Bălți, sediul Central) Vl. Schibin

Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu

ÎNCHEIERE

01 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Dodon Igor,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dodon Igor
împotriva lui Usatîi Renato, intervenient accesoriu Asociația Obștească ”Media
Alternativă” Postul de Televiziune TV8 cu privire la constatarea caracterului fals și
defăimător al informațiilor răspândite, obligarea dezmințirii informațiilor false și
defăimătoare și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 20 aprilie 2021,

c o n s t a ț ă :

La 20 mai 2020, Dodon Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva
lui Usatîi Renato și Asociația Obștească ”Media Alternativă” Postul de Televiziune
TV8 cu privire la constatarea caracterului fals și defăimător al informațiilor
răspândite, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare și încasarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Dodon Igor a menționat că, la data de 08 aprilie 2020,
Usatîi Renato, în cadrul emisiunii ”Cutia Neagră” difuzată de postul de televiziune
TV8, a declarat că ”Dodon Igor obține astăzi cetățenia unui alt stat și ține asta în
secret până acum... Și a obținut cetățenie deja fiind Președintele Republicii
Moldova. Dodon era obligat să anunțe. În Republica Moldova se permite să ai
dubla cetățenie..., deci nu este o chestie ilegală, dar trebuia să o spună că eu,
Dodon Igor, într-o zi, când tare m-am speriat și puțin am transpirat, repede am
rugat pe cineva să-mi facă un pașaport. Lui i s-a făcut foarte repede”.

Reclamantul consideră că informațiile răspândite de către Usatîi Renato în
privința sa, sunt relatări false cu caracter defăimător.

Astfel, a invocat că cele expuse de pârât constituie relatări de fapte false, fiind afirmații ce nu corespund adevărului și sunt neveridice în fond, ce conțin un caracter defăimător, reprezentând informații care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională.

Prin urmare, informațiile răspândite de Usatfi Renato nu reprezintă judecăți de valoare cu sau fără substrat factologic suficient, or, nu a expus o opinie, un comentariu, teorie, idee, ci a furnizat ”relatări concrete, care s-au produs în condiții concrete de loc și timp”, ceea ce reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte, care pot fi calificate ca fiind false.

Mai mult ca atât, modalitatea de expunere a informației și formulările utilizate, denotă că aceste informații false au fost răspândite cu rea-credință, or, declarațiile lui Usatfi Renato conțin imputații factive atribuite reclamantului, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Reclamantul Dodon Igor a solicitat:

- constatarea ca fiind defăimătoare afirmațiile răspândite de către Usatfi Renato la data de 08 aprilie 2020, în cadrul emisiunii ”Cutia Neagră”, difuzată de postul de televiziune TV8 și anume: ”Dodon Igor obține astăzi cetățenia unui alt stat și ține asta în secret până acum... Și a obținut cetățenie deja fiind Președintele Republicii Moldova. Dodon era obligat să anunțe. În Republica Moldova se permite să ai dubla cetățenie..., deci nu este o chestie ilegală, dar trebuia să o spună că eu, Dodon Igor, într-o zi, când tare m-am speriat și puțin am transpirat, repede am rugat pe cineva să-mi facă un pașaport. Lui i s-a făcut foarte repede”;

- obligarea lui Usatfi Renato să dezmințe informațiile false și defăimătoare, în cadrul aceleiași emisiuni ”Cutia Neagră”, difuzată de postul de televiziune TV8, cu următorul text: ”informațiile răspândite de mine, Usatfi Renato, la data de 08 aprilie 2020 prin care am afirmat că ”Dodon Igor obține astăzi cetățenia unui alt stat și ține asta în secret până acum... Și a obținut cetățenie deja fiind Președintele Republicii Moldova. Dodon era obligat să anunțe. În Republica Moldova se permite să ai dubla cetățenie..., deci nu este o chestie ilegală, dar trebuia să o spună că eu, Dodon Igor, într-o zi, când tare m-am speriat și puțin am transpirat, repede am rugat pe cineva să-mi facă un pașaport. Lui i s-a făcut foarte repede”, sunt false și defăimătoare, care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a domnului Dodon Igor;

- obligarea Asociației Obștești ”Media Alternativă” Postul de Televiziune TV8 să publice și să răspândească dezmințirea relatărilor false și defăimătoare făcute de Usatfi Renato;

- încasarea de la Usatfi Renato a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriai Bălți, sediul Central din 13 iulie 2020, s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Dodon Igor împotriva Asociației Obștești ”Media Alternativă” Postul de Televiziune TV8 cu privire la dezmințirea informațiilor false și defăimătoare, în legătură cu nerespectarea căii extrajudiciare de soluționare a litigiului, prevăzută de lege (f.d. 66 Vol. I).

Prin încheierea Judecătoriai Bălți, sediul Central din 13 iulie 2020, s-a atras din oficiu, în calitate de intervenient accesoriu Asociația Obștească ”Media Alternativă” Postul de Televiziune TV8, în cauza civilă, la cererea de chemare în

judecată depusă de Dodon Igor împotriva lui Usatîi Renato cu privire la constatarea caracterului fals și defăimător al informațiilor răspândite, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare (f.d. 67 Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 octombrie 2020, s-a respins recursul declarat de avocatul Tănase Oleg în interesele lui Dodon Igor și s-a menținut încheierea Judecătorei Bălți, sediul Central din 13 iulie 2020 (f.d. 84-86 Vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 23 decembrie 2020, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Dodon Igor.

S-a constatat caracterul defăimător al informațiilor răspândite de Usatîi Renato la data de 08 aprilie 2020 în cadrul emisiunii ”Cutia Neagră”, difuzată de postul de televiziune TV8 și anume că: ”Dodon Igor obține astăzi cetățenia unui alt stat (...) Și a obținut cetățenie deja fiind Președintele Republicii Moldova”, ”trebuia să spună că eu, Dodon Igor (...) repede am rugat pe cineva să-mi facă un pașaport. Lui i s-a făcut foarte repede”.

S-a obligat Usatîi Renato să dezmințe informațiile false și defăimătoare, în cadrul aceleiași emisiuni ”Cutia Neagră” difuzată de postul de televiziune TV8, iar în caz de imposibilitate – în alt mijloc de informare în masă cu o rază similară de acoperire sau difuzare, cu următorul text: ”informațiile răspândite de mine, Usatîi Renato, la data de 08 aprilie 2020, prin care am afirmat, că ”Dodon Igor obține astăzi cetățenia unui alt stat (...) Și a obținut cetățenie deja fiind Președintele Republicii Moldova”, precum și că ”trebuia să spună că eu, Dodon Igor (...) repede am rugat pe cineva să-mi facă un pașaport. Lui i s-a făcut foarte repede”, sunt false și defăimătoare, care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a domnului Dodon Igor”.

S-a încasat de la Usatîi Renato în beneficiul lui Dodon Igor suma de 100 lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, acțiunea s-a respins.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 20 aprilie 2021, s-a admis apelul declarat de avocatul Cerga Ion în interesele lui Usatîi Renato, s-a casat hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 23 decembrie 2020 și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Dodon Igor.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că informația răspândită este o informație de interes public, or, în perioada respectivă în mass media au apărut mai multe articole privind deținerea dublei cetățenii de către politicienii din Republica Moldova, iar în cadrul emisiunii televizate fiind abordat aspectul respectiv, Usatîi Renato și-a expus opinia vizavi de problema respectivă, fiind abordat aspectul obținerii cetățeniei unui alt stat de către Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon.

Instanța de apel a stabilit că informația redată de către Usatîi Renato în cadrul emisiunii ”Cutia Neagră”, difuzată la postul de televiziune TV8, administrat de Asociația Obștească ”Media Alternativă”, ediția din data de 08 aprilie 2020, reprezintă o constatare personală a lui Usatîi Renato, ce are la bază Ordinul nr. 400/P din 26 aprilie 2018 a Autorității Naționale pentru Cetățenie a României,

unde la poziția 61 din Anexa nr.1, Dodon Igor a fost indicat în calitate de persoană care a redobândit cetățenia României cu menținerea domiciliului în străinătate.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că Usatîi Renato nu avea de unde cunoaște că persoana Dodon Igor indicată la poziția 61 a Anexei nr.1 la Ordinul nr. 400/P din 26 aprilie 2018 a Autorității Naționale pentru Cetățenie a României, este o altă persoană și nu se identifică cu reclamantul Dodon Igor, astfel, informația expusă de pârât, pretinsă a fi defăimătoare, nu are nimic comun cu onoarea, demnitatea și reputația profesională a reclamantului, deoarece nu a făcut nici o afirmație concretă personală ce ar afecta onoarea, demnitatea și reputația profesională a reclamantului.

La fel, analizând mesajul transmis de pârât și catalogat de reclamant ca fiind defăimător, instanța de apel a specificat că informația prezentată nu conține o dovadă certă și sigură despre deținerea cetățeniei unui stat concret, dimpotrivă Usatîi Renato la întrebările moderatoarei emisiunii a refuzat să divulge al cărui stat mai este cetățean președintele Dodon Igor.

Mai mult ca atât, odată ce Usatîi Renato a făcut declarațiile respective în cadrul unei emisiunii televizate - "Cutia Neagră" de la TV8, care este o emisiune politică, unde Usatîi Renato a fost invitat în calitate de politician, președinte al Partidului Politic "Partidul Nostru" și Primar al mun. Bălți, iar declarațiile făcute de către acesta, au fost destinate reclamantului, nu în calitate de persoană privată, dar, în calitate de persoană publică – președinte al Republicii Moldova.

Deci, Usatîi Renato și-a exercitat un drept prevăzut de Constituție și anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei, nefiind întrunite elementele răspunderii civile delictuale, respectiv, onoarea, demnitatea și reputația profesională a lui Dodon Igor nu a fost prejudiciată prin informația difuzată de Usatîi Renato.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a reținut că referitor la caracterul informațiilor invocate de către reclamant, natura defăimătoare al informațiilor nu se prezumă, or, Dodon Igor nu a dovedit circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale referitoare la lezarea demnității și onoarei personale.

Mai mult ca atât, chiar și o eventuală deținere a cetățeniei altui stat și difuzarea acestei informații în public de către o altă persoană, nu poate fi interpretată drept informație defăimătoare, atât timp cât deținerea cetățeniei altui stat de rînd cu cetățenia Republicii Moldova, nu este interzisă prin lege.

Suplimentar, instanța de apel a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prevederile cadrului legal și specificul litigiilor de acest gen, reținând următoarele criterii de diferențiere a faptului de judecată de valoare:

- limbajul utilizat la răspândirea informației. În cazul în care informația este redată utilizându-se expresii clare, care vorbesc despre lucruri concrete, informația poate fi caracterizată drept conținând fapte. Dacă autorul operează cu un limbaj emfatic sau expresii de probabilitate sau ipotetice, atunci mai curând este vorba de opinie;

- contextul și ambianța în care sunt răspândite informațiile respective;
- posibilitatea de a verifica.

În timp ce veridicitatea sau falsitatea unui fapt poate fi verificată, opinia poate fi caracterizată doar după principiul "dreaptă sau nedreaptă".

Respectiv, atunci când se pune problema cât de dreaptă sau de nedreaptă este o opinie, nu instanța de judecată este cea în măsură să facă această apreciere.

La caz, instanța de apel a reținut că din conținutul informațiilor expuse de către Usatfi Renato în spațiul public la emisiunea "Cutia Neagră", acestea pot fi catalogate drept opinie.

Totodată, expunerea din speță nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a permite reclamantului rectificarea sau dezmințirea informației, și anume: declarațiile trebuie să îndeplinească aceste 3 condiții cumulativ: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

La acest subiect, instanța de apel a conchis că declarațiile ce sunt obiectul litigiului dat, poartă un caracter general, o opinie, nu poartă caracter defăimător, prin urmare nu există teme de apărare a onoarei și demnității, deoarece reclamantul nu a probat nici caracterul defăimător al acestora, dar nici prin ce anume a fost lezată demnitatea și onoarea lui personală, or declarațiile lui Usatfi Renato poartă un caracter de judecată de valoare sau opinie și atitudine personală vizavi de subiectul pus în discuție în cadrul emisiunii televizate.

Distinct, cu referire la noțiunile indicate în Legea privind libertatea de exprimare, instanța de apel reiterat că Dodon Igor este o persoană publică, iar informația care a fost difuzată este una de interes public, limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor politice și a persoanelor care ocupă funcții publice sânt mai largi decât pentru persoanele particulare.

Astfel, instanța de apel a menționat că pretențiile reclamantului privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale cu obligarea dezmințirii informației răspândite sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

La 27 mai 2021, prin intermediul oficiului poștal, Dodon Igor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Dodon Igor, în motivarea recursului a menționat că informațiile răspândite de Usatfi Renato nu pot fi considerate judecări de valoare în sensul art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, or, nu a expus o opinie, comentariu, teorie, idee, dar reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte care ar fi avut loc. "Dreptul la liberă exprimare" consacră dreptul oricărei persoane la libera exprimare, dar cu condiția exercitării acestuia cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale. Atingerile aduse vieții private, demnității, propriei imagini sunt admise numai dacă sunt permise de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului.

Recurentul a invocat că în speță, modalitatea de expunere a informației și formulărilor utilizate de către intimat, denotă că acestea au fost răspândite cu rea-credință, ce conțin imputații factice atribuite recurentului, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Prin urmare, informațiile răspândite constituie o relatare cu privire la fapte

care nu au avut loc și în esență sunt false și defăimătoare, ce nu corespund adevărului, prin care se încalcă dreptul recurentului la viața privată, garantat de art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Mai mult ca atât, intimatul nu are calitatea de jurnalist, pentru a beneficia de o eventuală protecție în sensul art. 9 din Legea cu privire la libertatea de exprimare pentru a invoca ”drepturi nelimitate” în exercitarea libertății de exprimare, prin urmare nu-i sunt aplicabile regulile deontologice ale jurnalistului, deci nu a realizat o critică, ci o acuzație nefondată.

Astfel, în opinia recurentului, exercitarea acestor libertăți este supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare într-o societate democratică.

La 09 iunie 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului, fiind recepționat de către Usatfi Renato la 16 iunie 2021 și de către Asociația Obștească ”Media Alternativă”, Postul de Televiziune TV8 la 18 iunie 2021, conform avizelor de recepție (f.d. 16-17 Vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 20 aprilie 2021.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 27 mai 2021, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de

casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Dodon Igor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Dodon Igor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari